

Miljøministeriet
Departementet
Holmens Kanal 26
1220 København K
Mail: mim@mim.dk
CC : sofda@mim.dk

Landbrug & Fødevarer

Axelborg, Axeltorv 3
DK 1609 København V
T +45 3339 4000
F +45 3339 4141
E info@lf.dk
W www.lf.dk
CVR DK 25 52 95 29

Landbrug & Fødevarers hørings svar til udkast til ændring af lov om miljøbeskyttelse (udvidet producentansvar for emballage og engangsplastprodukter mv.), Jr. nr. 2023-2267.

Miljøministeriet har den 1. juli 2024 udsendt udkast til ændring af lov om miljøbeskyttelse (udvidet produktansvar for emballage og engangsplastprodukter mv.) med høringsfrist den 22. august 2024.

Fødevareremballager udgør over halvdelen af de samlede emballagemængder i husholdningerne i Danmark. Det er derfor meget væsentligt for fødevarerhvervet at sikre regler, som kan imødekomme en korrekt miljømæssig håndtering af emballagerne på den økonomiske og bæredygtige mest effektive måde.

Landbrug & Fødevarer og virksomhederne bakker fuldt og fast op om et ambitiøst producentansvar for emballage. Landbrug & Fødevarer har derfor, i samarbejde med Dansk Erhverv, DI og Dagsam, stiftet kollektivordningen VANA – Dansk emballageansvar. VANA skal som kollektiv ordning sikre, at producenterne kan leve op til deres producentansvar.

En væsentlig forudsætning for at reglerne for emballageansvaret bliver en succes er tilsvarende, at alle de omfattede virksomheder bidrager på lige vilkår. Landbrug & Fødevarer noterer derfor med tilfredshed, at der lægges op til et pligtigt medlemskab af en kollektiv ordning. Dette vil kunne afbøde udfordringer med "free-riders", som forventes at blive en kæmpe udfordring for en succesfuld og fair implementering af reglerne.

Landbrug & Fødevarer er meget bekymrede for lovforslaget i sin nuværende form, da det samlet set vil medføre helt nødvendige meromkostninger for producenterne med stigende forbrugerpriser til følge. Landbrug & Fødevarer vurderer, at disse omkostninger ligger langt udover forudsætningerne i den politiske aftale.

Landbrug & Fødevarer finder det meget kritisk, at lovforslaget ikke følger den politiske aftale på væsentlige områder. For eksempel overkompenseres kommuner ud over basisserviceniveauet, ligesom der ikke stilles krav om en konkurrencedygtig prissætning hos de kommuner, der *ikke* udbyder indsamlingsopgaven.

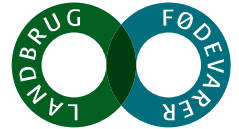
Lovforslaget vil medføre en nødvendig stigning i omkostninger og administration på grund af urimelige og uregulerede gebyrer, som blandt andet stat og kommuner kan pålægge producenterne – uden klagemulighed og gebyrloft.

Unødvendige prisstigninger for forbrugerne

Kollektivordningen VANA har tidligere anslået, at detailhandelspriserne forventes at stige med omkring 2 procent som følge af producentansvaret. Med dette udkast til lovforslag forventes denne prisstigning at blive højere, da væsentlige elementer fra den politiske aftale – som skulle holde priserne i ro – er fraveget i lovforslaget.

Landbrug & Fødevarer er erhvervsorganisation for landbruget, fødevarer- og agroindustrien. Med en eksport på over 120 milliarder kroner årligt og med 141.000 beskæftigede repræsenterer vi et af Danmarks vigtigste eksporterhverv.

Ved at nytænke og synliggøre erhvervets bidrag til samfundet sikrer vi vores medlemmer en stærk placering i Danmark og globalt.

En anden væsentlig faktor, som forventes at medføre yderligere omkostninger og prisstigninger, er lovforslagets omfangsrige brug af uregulerede gebyrer, som kan pålægges producenterne. Gebyrerne er ikke underlagt et gebyrloft, og der er dermed ingen incitamenter for kommuner eller stat til at sikre en effektiv udnyttelse af ressourcerne, herunder at sikre, at der ikke anvendes flere midler end nødvendigt for at leve op til EU-forpligtigelser.

For at begrænse prisstigninger for forbrugerne, bør der fastsættes et gebyrloft for, hvor mange indtægter de enkelte gebyrerne må indbringe på de forskellige områder, som fx kommunikation og administration. Gebyrloftet bør fastsættes ud fra en vurdering af, hvad der skal til for at leve op til EU-forpligtigelser.

Lovforslag i strid med politisk aftale

Lovforslaget er på flere væsentlige områder ikke i tråd med den politiske aftale. Der er tale om afvigelser, som vil medføre, at producenterne kommer til at betale væsentligt mere, end hvad der er nødvendigt og rimeligt i forhold til indsamling og behandling af deres emballager. Disse ekstra omkostninger vil betyde højere priser på de varer, som forbrugerne køber. Vi forventer ikke, at husholdningernes kommunale affaldsgebyrer falder tilsvarende, når udgifterne for affaldshåndteringen bliver flyttet til producenterne, blandt andet grundet ineffektivitet og mange uigennemskuelige gebyrer.

Landbrug & Fødevarer skal særligt anmode om, at nedenstående to problemstillinger som minimum løses, så omkostningerne holdes nogenlunde i ro.

1. Krav om konkurrencedygtig prissætning hos kommuner, der ikke udbyder indsamlingsopgaven
Det fremgår af den politiske aftale, at "i de tilfælde, hvor en kommune ikke udbyder indsamlingsopgaven, fastsættes compensationen med baggrund i den tredjedel af udbuddene med sammenlignelige kommunale ordninger og aktiviteter, der har den laveste pris, såfremt det er juridisk muligt". Hensigten med teksten er at sikre, at producenterne kun skal betale for en effektiv opgaveløsning

Hensigten i den politiske aftale er fjernet helt i lovforslaget, og erstattes med et krav om, at kommunerne forpligtiges til at "arbejde med omkostningseffektivitet". Det er dybt problematisk, at der ikke er krav til effektivisering eller andre overvejelser over hvordan "omkostningseffektivitet" skal opnås.

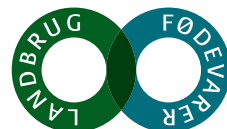
Den politiske hensigt i aftaleteksten er klar: Producenterne skal sikres en effektiv opgaveløsning, på niveau med de mest effektive private aktører.

Landbrug & Fødevarer foreslår følgende løsning:

- Miljøministeriet skal inden for et halvt år forpligtes til at præsentere en alternativ model for aftalekredsen, som giver samme grad af effektivitet og lave priser for producenterne som den model, der er fastlagt i den politiske aftale.
- Kommunernes omkostninger skal følge produktivitetsudviklingen i samfundet i øvrigt, f.eks. 2 pct. reduktion af driftsomkostninger årligt.

2. Kommuner overkompenseres ud over basisserviceniveauet

Af den politiske aftale fremgår det, at: "kommunerne fortsat skal have mulighed for at sætte et højere serviceniveau end det niveau, som betales af producenterne, og at kommunens omkostninger hertil finansieres over affaldsgebyret". Det betyder, at hvis et basisserviceniveau fx fastlægger, at

plastbeholderen skal tømmes to gange om måneden, så vil ekstra tømninger ud over dette interval skulle finansieres af kommunen.

Med lovforslaget udskydes løsningen om et basisserviceniveau til tidligst i 2027, hvilket i sig selv er en meget lang og usikker frist. Som ovenfor nævnt foreslås der i lovforslaget et krav om, at kommunerne forpligtiges til at "arbejde med omkostningseffektivitet", dog uden nogle former for krav til effektivisering eller andre tiltag, der kan have en reel effekt på prisniveauet. At modellen er uden effekt på omkostningsniveauet, illustreres i lovforslaget på side 78, hvor det fremgår, at det ikke er hensigten at pålægge kommunerne bestemte tiltag til opnåelse af omkostningseffektivitet, og at kommunerne selv beslutter, om de vil implementere relevante tiltag om omkostningseffektivitet.

Samlet set giver løsningen ikke kommunerne incitamenten til at følge de politiske ønsker, men må til gengæld forventes at medføre markante ekstraomkostninger for producenterne, som langt overstiger de omkostninger, som den politiske aftale er baseret på.

Der er derfor behov for markante krav til processen for udarbejdelse af reglerne for basisserviceniveauet. Da historikken desværre viser, at fastlæggelse af basisserviceniveauet hele tiden udskydes, har Landbrug & Fødevarer meget ringe tillid til, at lovforslaget kommer i mål med etableringen af regler for basisserviceniveauet "tidligst" i 2027.

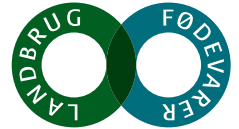
For at sikre fremdrift foreslår Landbrug & Fødevarer at:

- Aftalekredsen årligt orienteres om fremskridt med implementering af et serviceniveau frem mod indførelsen af et sådant niveau senest i 2027. De analyser, der laves i overgangsperioden, skal både skabe indsigt i de ordninger, der er i kommunerne i dag, og hvilke omkostninger, der er ved indsamling af de forskellige affaldsfraktioner. På baggrund af de årlige kommunale rapporter om indsamlingsordninger, mængder og omkostninger, skal der identificeres et serviceniveau, som kan levere omkostningseffektivt på EU's genanvendelsesmål.
- Der bør allerede nu udarbejdes en skabelon for denne årlige kommunale rapportering, så kommunerne vejledes i rapporteringen, og så det er tydeligt, hvilke udgifter kommunerne kan kræve compensation for, og hvordan de opgøres. Det er afgørende for at skabe et sammenligningsgrundlag mellem kommunerne til brug for den senere evaluering.
- Forsyningstilsynet bør udover det allerede igangsatte arbejde med at sikre gennemsigtighed og ensartethed i opgørelse af omkostninger i kommunerne få til opgave at definere ens regler for beregning af producentgebyrer, udarbejde udbudsskabeloner samt at definere ens regler for afskrivning af investeringer. Disse elementer skal på plads hurtigst muligt.

Gebyrskruen strammes i urimelig grad

Der indføres med lovforslaget en voldsom stor og uigennemskuelig mængde gebyrer, som producenterne skal betale til kommuner, stat og DPA. Der er sågar indført et gebyr, som skal dække administrationen af gebyrer. Til at illustrere den store brug af gebyrer, viser en søgning i lovforslaget, at "gebyr" er omtalt 547 gange.

Fælles for gebyrerne er, at de er meget brede i beskrivelserne, og at der ikke er grænser for deres størrelse. Det er svært at vurdere gebyrernes nødvendighed og de fordrer ikke effektivitet i den administrative behandling - og i sidste ende antallet af ansatte medarbejdere.

Landbrug & Fødevarer finder overordnet, at der skal indføres et gebyrloft, og at der indføres incitamenter til en effektiv varetagelse af de opgaver, som gebyrerne finansierer. Her bør producenterne via deres interesseorganisationer være repræsenteret i bestyrelser eller lignende i forhold til de gebyrfinansierede opgaver, så de får indflydelse på opgavevaretagelsen.

Det bør samtidig sikres, at gebyrerne ikke går videre end affaldsdirektivet, som foreskriver, at producenterne skal dække omkostninger, som er nødvendige for at opfylde målene. Dette bør præciseres under de enkelte gebyrer. Ikke-nødvendige gebyrer bør fjernes. Her kan fx nævnes gebyr til dækning af Miljøministeriets omkostninger forbundet med opgørelse af andelen af emballageaffald i indsamlet affald, som *ikke* er en nødvendig følge af producentansvaret.

Landbrug & Fødevarer finder det tillige særdeles kritisabelt og helt urimeligt, at man igennem hele lovforslaget konsekvent afskærer producenterne fra at klage over de mange og forventeligt store gebyrer. Det bør sikres, at producenterne/kollektive ordninger i alle tilfælde har mulighed for at få prøvet rimeligheden af gebyrerne ved en klageadgang.

Opgavefordeling - Forsyningstilsynets ansvarsområde bør styrkes markant

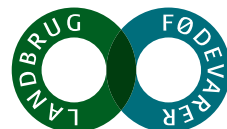
Ifølge lovforslaget skal Forsyningstilsynet varetage enkelte opgaver i forbindelse med producentansvaret, herunder analyser og overvågning, med henblik på at sikre gennemsigtighed i omkostninger.

For at imødekomme de mange udfordringer med det stigende omkostningspres, finder Landbrug & Fødevarer, at Forsyningstilsynets kompetencer og regulatoriske gennemslagskraft bør styrkes væsentligt:

- Forsyningstilsynet bør - udover det allerede igangsatte arbejde med at sikre kvalitet, gennemsigtighed og ensartethed i opgørelse af omkostninger i kommunerne - få til opgave at definere ens regler for beregning af producentgebyrer, udarbejde udbudsskabeloner samt at definere ens regler for afskrivning af investeringer.
- Forsyningstilsynet bør få til opgave at føre tilsyn med de mange nye gebyrer, herunder sikre, at gebyrerne ikke er højere end nødvendigt. Forsyningstilsynet kan samtidig være klageinstans for gebyrer.
- Forsyningstilsynet bør forpligtes til at gøre ministeren opmærksom på forhold vedrørende producentgebyret. Der bør i lovforslagets nr. 57 derfor tilføjes et "skal". Ministeren bør i den forbindelse have pligt til at reagere herpå og til at forklare sig, hvis en anbefaling fra Forsyningstilsynet tilsidesættes.
- Det bør overvejes, om Forsyningstilsynet bør tildeles tilsynsopgaven med overholdelse af producentansvaret, som i høj grad er en økonomisk regulering.

Udskydelse af producentansvaret

Det fremgår på side 19, at producentansvaret udskydes, og først får virkning fra 1. oktober 2025. Det er dog fortsat en meget kort frist for producenterne, ligesom det ligger skævt ift. regnskabsåret. Dette gør det tillige særdeles vanskeligt for de kollektive ordninger at indgå kontrakter med affaldsbehandlere, da disse kontrakter typisk følger kalenderåret. Landbrug & Fødevarer skal derfor opfordre til, at fristen skydes til tidligst den 1. januar 2026.

Pligt til medlemskab af kollektiv ordning

Det foreslås med lovforslaget, at det bliver en pligt for virksomheder med emballage at være medlem af en kollektiv ordning. Landbrug & Fødevarer kan støtte op om denne ændring, da den vil sikre en langt højere grad af efterlevelse af reglerne, samt sikre en langt mere effektiv kontrol og håndhævelse af reglerne. Det må forventes, at ændringen vil begrænse antallet af free-riders. Medlemskab af en kollektiv ordning vil formentlig også være en økonomisk og administrativ billigere måde for virksomheder med egne tilbagetagningsordninger at leve op til kravene i den kommende emballageforordning.

Det bør med ændringen sikres, at virksomheder, der er undtaget producentansvaret (fx mikrovirksomheder), ikke underlægges krav om medlemskab.

Et effektivt tilsyn og bedre sanktionsmuligheder ift. "free-riders"

Det fremgår blandt andet på side 25, at producentansvarssystemet skal sikre efterlevelse af miljøkrav og økonomisk effektivitet, og at tilsynet finansieres via gebyrer fra producenterne.

Producenterne har en stor interesse i et stærkt tilsyn, da det vil betyde færre free-riders og dermed begrænse de samlede omkostninger. Landbrug & Fødevarer er dog alvorligt bekymret for, at tilsynets opgaver og omkostninger risikerer at stige langt udover det nødvendige. Det skyldes, at der ikke er fastsat en øvre grænse for omkostningerne eller effektiviteten i tilsynets opgaver. Der er med andre ord ingen incitamenter for tilsynet til at begrænse dens opgaver eller opgaveløsning.

Landbrug & Fødevarer skal derfor kraftigt opfordre til, at tilsynet underlægges en bestyrelse, overvågningsudvalg eller lignede, hvor producenterne organisationer, herunder Landbrug & Fødevarer, indgår. Det er samtidig vigtigt at indføre en evaluering af tilsynets opgaver og effektivitet, så omkostningerne ikke overstiger de omkostninger, der er anført i den politiske aftale.

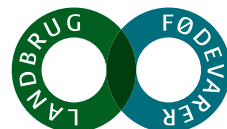
Sanktionsmuligheder bør styrkes væsentligt

Landbrug & Fødevarer finder, at de nuværende sanktionsmuligheder ved overtrædelse af reglerne, er ineffektive og ikke egnede til at håndtere et producentansvar med måske 40.000 virksomheder. Med lovforslaget er den eneste mulighed for at sanktionere en virksomhed, der ikke tilmelder sig producentansvaret, at melde virksomheden til politiet, og derefter lade sagen køre igennem domstolene. Da der desværre må forventes en større antal free-riders i et producentansvar med så mange virksomheder, er der behov for mere effektive sanktionsmuligheder.

Landbrug & Fødevarer foreslår derfor, at der indføres mulighed for, at tilsynet kan udstede administrative bøder til de virksomheder, som bryder reglerne, og som ikke melde sig ind i en kollektiv ordning. Administrative bøder bruges i dag på fødevarerområdet.

Foruden administrative bøder skal det tillige sikres, at en virksomhed efterfølgende skal betale en kollektiv ordning for behandling af deres emballageaffald med tilbagevirkende kraft. Dette for at sikre, at det ikke bliver økonomisk rentabelt at undlade at tilmelde sig producentansvaret.

For de virksomheder, der registrerer sig under producentansvaret, bør der i den første tid anlægges en pragmatisk tilgang til tilsynet, da der er mange nye og uafklarede tolkninger. Der er fx foretaget ændringer af den ansvarlige for producentansvaret helt frem mod indberetningsfristen, ligesom reglerne for graduerede bidrag ser ud til at blive meget komplicerede.

Oplysningstiltag finansieret af producenterne

Det anføres på lovforslagets side 65-66, at både Miljøstyrelsen og kommunalbestyrelsen kan udføre oplysningstiltag, og at disse tiltag finansieres via gebyrer, som skal betales af producenterne. Lovforslaget anfører ikke, hvor store disse omkostninger er, og det anføres direkte ifm. kommunernes omkostninger til informationsindsatser på side 140, at det ikke er muligt at skønne omfanget af disse omkostninger.

Landbrug & Fødevarer finder det ikke nødvendigt, at Miljøstyrelsen skal kunne gebyrfinansiere deres kommunikationsopgaver, da dette er en myndighedsopgave, og at den i tilstrækkelig grad kan løses via kommunernes kommunikation.

Landbrug & Fødevarer er meget optaget af, at gebyrerne ikke ender med at blive meget høje, da der ikke er fastsat et gebyrloft for oplysningsopgaven, eller krav om, at der skal ske en koordinering mellem kommuner og stat.

Landbrug & Fødevarer foreslår en ændring af lovforslaget, så det fremgår klart, at der skal ske en koordinering af oplysningstiltagene, og at producenterne via de kollektive ordninger skal godkende oplysningstiltag og inddrages i arbejdet, fx ved nedsættelse af en styregruppe.

Erhvervsemballageaffald – administrativ tung ansøgning om kompensation

Det var oprindeligt tiltænkt, at de private affaldsindsamlerne skulle ansøge om kompensation for erhvervsemballageaffald hos de kollektive ordninger. Det var en administrativ enkel og let forståelig model. Med lovforslaget (bl.a. på side 22) ændres dette, så de enkelte affaldsproducerende virksomheder (fx en cafe eller købmand) hver især skal ansøge om kompensation for det erhvervsemballageaffald, de får afhentet af de private affaldsindsamlerne.

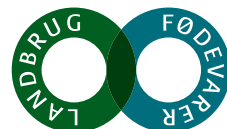
Den ændrede model medfører, at man går fra ca. 20 aktører til 300.000 aktører, som skal bruge tid på at ansøge om kompensation hos de kollektive ordninger. Det vil medføre en meget betydelig ekstra administrativ byrde for både virksomheder og kollektive ordninger. De øgede administrative omkostninger vil i sidste ende blive pålagt produkternes pris, så forbrugerpriserne stiger yderligere. Dertil kommer udfordringer med håndhævelse og afgørelse af tvister. Landbrug & Fødevarer skal anmode om, at de administrative omkostninger for denne løsning opgøres særskilt i lovforslagets økonomiske konsekvensberegninger.

Som løsning skal Landbrug & Fødevarer foreslå, at:

- Der hurtigst muligt findes en juridisk løsning for det kreditorskifte, så affaldsindsamlerne kan få ansvar for at søge kompensation hos de kollektive ordninger på vegne af deres erhvervskunder, så hensigten i den politiske aftale kan efterleves.
- Klima-, Energi- og Forsyningsministeriet hurtigst muligt udarbejder en entydig definition af "art og mængde som en husholdning" samt konkret vejledning til kommunerne for at begrænse den konkurrencemæssige skævvridning, som den foreslåede løsning for erhvervsaffald vil bringe med sig.

Kompensationsmodel for erhvervsemballageaffald – behov for evaluering af den politiske aftale i 2027

En model for kompensation til de private affaldsleverandører ifm. erhvervsemballageaffald afhentet hos erhvervsvirksomheder forventes udarbejdet på baggrund af anbefalinger fra et udvalg med

deltagelse af branchens repræsentanter (side 92). Landbrug & Fødevarer har siddet med i udvalget, og bakker op om udvalgets anbefalinger.

Landbrug & Fødevarer har imidlertid en række bekymringer, jf. nedenfor, og vil derfor foreslå, at det i lovbemærkningerne anføres, at der i evalueringen af den politiske aftale i 2027 specifikt sættes fokus på en evaluering og revision af modellen for erhvervsemballageaffald med henblik på at sikre, at producenterne i fremtiden får mulighed for at beslutte, hvordan organiseringen af affaldsbehandlingen skal foregå.

Landbrug & Fødevarers bekymringspunkter:

- I den politiske aftale for udvidet producentansvar for emballage er det besluttet at implementere en model for erhvervsemballageaffald, som fratager emballageproducenterne muligheden for selv at organisere affaldshåndteringen af de emballager, der ender som erhvervsemballageaffald. Det kan fx være fødevareremballage, der ender som affald i cafeer og restauranter.
- Dette er Landbrug & Fødevarer helt overordnet ikke tilhænger af, idet det er vurderingen, at det medfører en model, hvor prisernes ikke er gennemsigtige, og hvor emballageproducenterne ikke kommer til at betale den egentlige markedspris for affaldsbehandlingen.
- Landbrug & Fødevarer har deltaget i et udvalg under Miljøstyrelsen, som er kommet med anbefalinger til, hvordan den politiske aftale skal udmøntes, dvs., hvordan producenterne skal kompensere de private affaldsindsamlere for opgaven. Producenterne skal i den forbindelse betale affaldsindsamlerne efter en matematisk formel, hvor der indhentes gennemsnitspriser, og hvor den forventede prisudvikling inddrages.
- Landbrug & Fødevarer er under udvalgets arbejde blevet bekræftet i, at det ikke er muligt på nuværende tidspunkt at lave en model, som i tilstrækkelig grad sikrer gennemsigtighed i prisfastsættelsen, ligesom det er vanskeligt at se, at metoden på retvisende måde vil sikre korrekte markedspriser fremadrettet.

Kommuners brug af optioner i affaldskontrakter

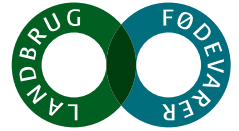
Landbrug & Fødevarer kan støtte op om, at kommunerne (jf. side 42) ikke kan udnytte optioner om forlængelse af kontrakter, som ikke er nødvendige for at opfylde kommunernes kontraktlige forpligtelser. Alternativet ville være, at kommunerne kunne fastholde sorterings- og genanvendelsesopgaver, hvorved de kollektive ordninger ikke vil opnå tilstrækkelige stordriftsfordele og dermed en effektiv drift.

Det er dog u hensigtsmæssigt, at undtagelsen for deltagelse i behandlingsaktiviteter (fx sortering af affald) for kommunerne kan forlænges (side 42). Denne mulighed bør fjernes.

Manglende fordelingsnøgler

Det fremgår på side 83, at kommunerne i særlige tilfælde kan opkræve gebyrer for emballage i en plastfraktion, dvs. en blanding mellem ikke-emballage og emballageaffald. Hvis der ikke allerede er fastsat nøgletal for fordelingen mellem emballage og ikke-emballage, får kommunerne mulighed for selv at fastsætte fordelingen, og opkræve gebyr fra producenterne ud fra denne fordeling.

Landbrug & Fødevarer finder det helt uacceptabelt, at kommunerne kan fastsætte fordelingsnøgler og dermed også størrelsen på opkrævningen de sender til producenterne. Dette bør foretages af en

uvildig instans og der bør der som et absolut minimum indføres en klagemulighed for producenterne, ligesom der bør være klare krav til, hvordan kommunerne skal dokumentere opgørelsen. Alternativt kan man i en overgangsperiode gøre brug af direktivets 80/20 ordning, således at det er de affaldsproducerende brugere, som betaler for emballagedelen.

Ikke-emballageaffald

Det fremgår på side 107, at det ikke er hensigten at lade den del af affaldet, der udgør ikke-emballageaffald, omfattes af producentansvaret for emballage.

Landbrug & Fødevarer er enige i denne betragtning, og skal anmode om, at man i bemærkningerne eller efterfølgende vejledning præciserer, at producenterne ikke skal finansiere rester af madaffald i emballagerne. Dette affald er organisk affald, og skal fortsat finansieres af kommunerne på samme måde, som fejlsorteret emballage i restaffaldet også skal finansieres af producenterne.

Regnskabsmæssig adskillelse mellem forskellige producentansvarsordninger

Der bør sikres kostægthed og regnskabsmæssig adskillelse af omkostningerne til administration af de forskellige producentansvarsordninger, således at det sikres, at et producentansvar for emballage fx ikke risikerer at finansiere producentansvaret for elektronikaffald.

Administration og evaluering af gebyr for oprydningsansvar (Nr. 19, stk. 20)

Oprydningsansvaret skal sikre, at kun engangsplastprodukter - der havner i naturen eller i de offentlige skraldespande - skal finansiere denne oprydning. Dermed skal der ikke kunne opkræves gebyrer for emballager, som åbenlyst ikke havner i det offentlige rum.

For at sikre en rimelig og omkostningsægte betaling, som kan opfylde direktivets betragtning 22 vedr. proportionalitet, skal Landbrug & Fødevarer opfordre til, at man bruger samme tilgang som i Sverige. I Sverige er drikkevarebeholdere over 0,6 liter ikke omfattet af oprydningsansvaret. Denne regel vil medvirke til, at gebyret kun vil ramme de såkaldte "to-go" produkter, som er de produkter, der ender i offentlige skraldespande. Det bør samtidig sikres, at der ikke sker en dobbeltbetaling for drikkevarebeholdere på mindre en 0,6 liter, når de omfattes af det almindelige producentansvar.

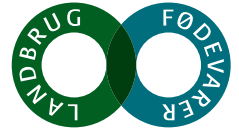
Alternativt kan der etableres et differentieret gebyr på beholdere på hhv. 0 til 0,6 liter og 0,6 til 3 liter, hvor gebyret i kategorien fra 0,6 til 3 liter afspejler de reelle omkostninger, der er ved renhold af fx 1-liters mælke- og juicekartoner. Disse omkostninger må antages at være meget lave, og i afrundede tal formentlig 0 kr.

Der skal i øvrigt henvises til Landbrug & Fødevarers hørings svar til udkast til bekendtgørelse om udvidet producentansvar for visse engangsplastprodukter sendt den 27. maj 2024.

Landbrug & Fødevarer skal i forbindelse med ovenstående problemstilling pege på lovforslagets side 109, hvor det fremgår, at Miljøstyrelsen kan justere nøgletal bagudrettet, hvis der er væsentlige afvigelser. På tilsvarende vis skal det være muligt at justere i omkostningerne bagudrettet for de producenter, som betaler for deres emballager via producentansvaret, men også betaler for en oprydning af de samme emballager i det offentlige rum, som ikke finder sted.

Egne tilbagetagningsordninger

Det fremgår af side 44, at producenter fortsat vil kunne gøre brug af egne tilbagetagningsordninger. Dette er vigtigt at fastholde for at sikre, at producenter har muligheden for cirkulære forretningsmodeller.

Tekstil, keramik og porcelæn

Det foreslås på side 74, at producenter af emballage af tekstil, porcelæn og keramik ikke forpligtiges til at afholde omkostningerne til behandling af deres emballager. Reglen begrundes med, at mængderne er begrænsede.

Landbrug & Fødevarer kan ikke se, hvorfor tekstil, porcelæn eller keramik skal undtages. Der er tale om nogle af de sværest genanvendelige fraktioner, som typisk går direkte til afbrænding. Ved af friholde disse emballagetyper øget incitamentet til netop at øge deres anvendelse. Landbrug & Fødevarer skal derfor anmode om, at disse emballager inddrages i producentansvaret, eller alternativt at de øvrige emballageforbrugende virksomheder ikke skal finansiere bortskaffelsen af disse emballagetyper.

Emballage i restaffald (side 41)

Landbrug & Fødevarer kan ikke finde en beskrivelse i lovforslaget om, hvordan mængder af emballage, som er korrekt sorteret i restaffaldet (fx tomme pizzabakker eller chips poser), kan beregnes og prissættes, og skal derfor anmode om en beskrivelse af dette. Det er afgørende, at prisen for håndtering af sådant affald afspejler de reelle omkostninger til håndtering af affaldet, og at denne er i overensstemmelse med principperne i den politiske aftale.

Mikrovirksomheder

Registerbekendtgørelsen blev vedtaget i april og ændret i maj 2024, hvor undtagelsen for mikrovirksomheder trådte i kraft. Ifølge registerbekendtgørelsen vil erhvervsdrivende, og ikke mikrovirksomhed, fx være producentansvarlig for private-label-emballager, som produceres for mikrovirksomheder. Det betyder i praksis, at erhvervsdrivende er nødt til at indhente oplysninger om, hvorvidt deres kunder er mikrovirksomheder eller ej.

Selvom det er positivt, at mikrovirksomheder i vidt omfang ikke er producentansvarlige, medmindre de agerer som distributør eller importør, kan det skabe tvivl og uklarheder om, hvor ansvaret er placeret. Derfor vil det være nyttigt med en hurtig afklaring af, hvordan denne regulering om mikrovirksomheder håndteres og kommunikeres i praksis, herunder hvordan virksomheder afklarer, om deres kunder er omfattet af begrebet mikrovirksomhed. Dette bør hurtigst muligt indgå i en vejledning.

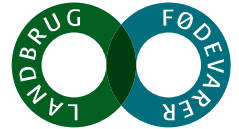
Vejledning om generisk emballage

Miljøstyrelsen ændrede i sommerferien definitionen af "ansvarlig producent" ved brug af generisk emballage.

Ændringen medfører en større kompleksitet i forhold til ansvarsfordelingen, særligt fordi det er vanskeligt at vurdere, hvad der er "generisk" emballage.

Landbrug & Fødevarer skal anmode om, at der udarbejdes vejledning om, hvad der betragtes som generisk emballage, som blandt andet kan svare på følgende spørgsmål:

- En generisk papkasse påføres af påfylderen et klistermærke/klisterbånd med virksomhedens logo inden kasse sendes videre til kunden. Udgør kombinationen af de to (emballage-) komponenter en generisk emballage?
- En generisk papkasse påføres af påfylderen et klistermærke, som ikke nemt kan skilles ad fra papkassen, med virksomhedens logo inden kasse sendes videre til kunden. Udgør kombinationen af de to (emballage-) komponenter en generisk emballage?

- Papkasser produceret på særmål men hvor bestilleren ikke har eksklusivret til målene (dvs. andre producenter kan bestille samme kasser). Er der her tale om generisk emballage?

Emballageafgift og udvidet producentansvar

Miljøministeriet har tilkendegivet, at det forventes, at den eksisterende emballageafgift bibeholdes, også efter producentansvarets ikrafttrædelse. Med producentansvarets indførelse bliver producenterne pålagt den økonomiske forpligtelse til håndtering af deres emballageaffald. Derudover pålægges producenterne gebyrer til oplysning og oprydning af engangsplastprodukter som følge af engangsplastdirektivet.

Afgiftssaneringspakken af 14. november 2018 fjernede emballageafgiften på emballager omfattet af det obligatoriske pant- og retursystem, med henvisning til at: "emballageafgiften og pant- og retursystemet på hver sin måde har til formål at nedbringe affaldsmængderne, og at de to regelsæt derfor varetager samme grundlæggende miljømæssige formål".

Derfor skal producenter, der kan dokumentere, at de er registreret i Dansk Producentansvar, blive fritaget for emballageafgift på samme vilkår som emballager omfattet af pant- og retursystemet for ikke at skabe urimelige konkurrencevilkår.

Økonomiske og administrative konsekvenser

Landbrug & Fødevarer er særdeles bekymrede for lovforslagets økonomiske og administrative konsekvenser. Det anføres direkte i lovforslaget, at en lang række gebyrlagte omkostninger, som fx kommunernes omkostninger til administration og planlægning af informationsindsatser og planlægning af indsamlingsordninger, ikke er opgjort i lovforslaget (side 140). Det skønnes, at erhvervslivet forventes at få "nye" økonomiske omkostninger på ca. 1½ mia. kr. årligt. Det anføres samtidig på side 143, at disse skøn er "behæftet med usikkerhed".

Ud over ovenstående omkostninger, forventes det, at producenterne vil blive underlagt administrative omkostninger på astronomiske 1,7 mia. kr. i engangsomkostninger, og herefter årlige omkostninger på ca. 136 mio. kr. Det anføres direkte i lovforslaget, at dette skøn er behæftet med "væsentlig usikkerhed". Dertil kommer, at man ikke har medregnet de store administrative omkostninger, det vil have, når 300.000 affaldsproducerende virksomheder skal ansøge om kompensation hos de kollektive ordninger for deres erhvervsemballageaffald.

Ud fra gennemgangen af lovforslaget og de mange uigennemskuelige og uregulerede gebyrer samt manglende efterlevelse af den politiske aftale, er det Landbrug & Fødevarers vurdering, at de økonomiske konsekvenser vil ende med at blive markant større end skønnet i lovforslaget. Det anføres i lovforslaget, at alle omkostningerne forventes at blive overvæltet på forbrugerne i stigende priser.

Landbrug & Fødevarer skal i øvrigt henvise til bemærkninger afgivet af kollektivordningen VANA.

Såfremt der er spørgsmål eller problemstillinger, der ønskes uddybet, står vi naturligvis til rådighed.

Med venlig hilsen

Anette Christiansen
Miljøchef

M 27 24 57 65
E anc@lf.dk

Henrik Borg Kristensen
Chefkonsulent

M 30 70 31 19
E hbk@lf.dk